

SCENE 34 • NUMBER 7

Vai protat dziedāt

Thursday evening. The festival next Saturday needs helpers, and Maija has the list. Can you cook? Sing? Dance? And the new house rule on the door: "No trumpet after 22:00. Except Saturday."

125 Words · 5 Exercises · Duration: 15 min.

The weather and what to wear

Latvian

Read & listen online ↗

LEARNING GOAL

I can say what I can and can't do, and understand simple rules.

Maija = ■ Elīna = ○ Lena (Lukas) = ▲ Jānis = ●

Learning as Lukas? Use the words in brackets.

Thursday evening in Maija's living room. Jānis and Elīna are already at the table.

- Ienāciet! Nākamsestdien ir pilsētas svētki. Svētkiem vajag palīgus.

■ Man ir saraksts.

○ Vecmāmiņai vienmēr ir saraksts. Tāpat kā Tomam!

■ Vai jūs protat gatavot ēst?

▲ Mazliet. Zupu un olas.

■ Un dziedāt?

▲ Nē, nemaz.

● Bet es protu! Spēlēt un dziedāt.

○ Vai tu proti dejot?

▲ Ne īpaši labi.

Jānis reads a new notice on the door.

● Pēc divdesmit diviem trompeti spēlēt nedrīkst. Izņemot
sestdienu. Kas tas ir?

■ Jauns mājas noteikums.

● Kāpēc?

She looks at you.

■ Jo jaunajai kaimiņienei (jaunajam kaimiņam) jāguļ.

▲ Paldies, Bērziņas kundze!

● Un sestdien pēc pusnakts?

■ Pēc pusnakts nedrīkst. Arī sestdien.

■ Tagad darbi. Lienei kūkas. Jānim koncerts. Elīna dzied ar bērniem.

■ Jums kafejnīcas stends. Un Muris.

▲ Muris?

■ Kādam viņš jāpieskata. Viņam ļoti patīk skatuve.

○ Pagājušajā gadā viņš gulēja uz bungām!

▲ Un Toms?

■ Tomam deju grupa.

● Toms? Dejot? Viņš neprot dejot!

■ Var iemācīties. Tas ir labi viņam.

○ Vai viņš zina?

■ Vēl ne.

Vocabulary

DOING THINGS

prast	can (know how to: can you swim?)
dziedāt	sing
dejot	dance
pieskatīt	look after

PEOPLE AROUND YOU

palīgs helper

PLACES IN TOWN

stends stall (at a market or festival)

skatuve stage

WHAT THINGS AND PEOPLE ARE LIKE

noderīgs useful, good for you

HERE AND THERE

pēc after

izņemot except

EVERYDAY THINGS

bungas drum
Bungas is a plural noun and can refer to one drum or several drums.

DATES AND EVENTS

koncerts concert

pagājušajā gadā last year

LISTENING & UNDERSTANDING**L1) WHO SAYS IT**

Read the dialogue again. Who says these words? Tick the right person.

1 Ienāciet! Nākamsestdien ir pilsētas svētki. Svētkiem vajag palīgus.

☐ A Lena	☐ B Elīna
☐ C Jānis	☐ D Maija

2 Jauns mājas noteikums.

☐ A Jānis	☐ B Elīna
☐ C Maija	☐ D Lena

3 Jums kafējnīcas stends. Un Muris.

☐ A Elīna	☐ B Lena
☐ C Maija	☐ D Jānis

L2) WHAT DOES IT MEAN

Tick the right English meaning.

1 Vecmāmiņai vienmēr ir saraksts. Tāpat kā Tomam!

- ☐ A Grandma always has a list. Like Toms!
- ☐ B And does he know?
- ☐ C No, not at all.

2 Jo jaunajai kaimiņienei jāguļ.

- ☐ A I have a list.
- ☐ B Because the new neighbour has to sleep.
- ☐ C Now the jobs. Liene: cakes. Jānis: the concert. Elīna sings with the children.

3 Pagājušajā gadā viņš gulēja uz bungām!

- ☐ A Last year he slept on the drum!
- ☐ B Not yet.
- ☐ C And dance? Can you dance?

L3) HOW DO YOU SAY IT

Tick the right Latvian sentence.

1 A little. Soup and eggs.

- ☐ A Ne īpaši labi.
- ☐ B Mazliet. Zupu un olas.
- ☐ C Man ir saraksts.

2 Thank you, Mrs Bērziņa!

- ☐ A Paldies, Bērziņas kundze!
- ☐ B Vai jūs protat gatavot ēst?
- ☐ C Kāpēc?

3 Toms: the dance group.

- ☐ A Tomam deju grupa.
- ☐ B Vai jūs protat gatavot ēst?
- ☐ C Pēc pusnakts nedrīkst. Arī sestdien.

L4) PUT THE WORDS IN ORDER

Write the words in the right order on the line.

- 1 protu! un dziedāt. es Spēlēt Bet

- 2 nedrīkst. Pēc Arī pusnakts sestdien.

- 3 iemācīties. labi ir Tas Var viņam.

L5) WHAT HAPPENS FIRST

Number the lines in the order they come in the scene.

- ☐ Jums kafejnīcas stends. Un Muris.
- ☐ Toms? Dejot? Viņš neprot dejot!
- ☐ Paldies, Bērziņas kundze!
- ☐ Vecmāmiņai vienmēr ir saraksts. Tāpat kā Tomam!
- ☐ Vai tu proti dejot?

SCENE 34 • WORDS

Vai protat dziedāt

Can you sing?

4 Exercises • Duration: 10 min.

The weather and what to wear

Latvian

Read & listen online

palīgs
helper

prast
can (know how
to: can you
swim?)

dziedāt
sing

dejot
dance

pēc
after

izņemot
except

koncerts
concert

stends
stall (at a
market or
festival)

pieskatīt
look after

skatuve
stage

**pagājušajā
gadā**
last year

bungas
drum

Words

palīgs

helper

Ienāciet! Nākamsestdien ir pilsētas svētki.
Svētkiem vajag palīgus.

prast

can (know how to: can you swim?)

Vai jūs protat gatavot ēst?

dziedāt

sing

Un dziedāt?

dejot

dance

Tomam deju grupa.

pēc

after

Un sestdien pēc pusnakts?

izņemot

except

Pēc divdesmit diviem trompeti spēlēt
nedrīkst. Izņemot sestdienu. Kas tas ir?

koncerts

concert

Tagad darbi. Lienei kūkas. Jānim koncerts.
Elīna dzied ar bērniem.

stends

stall (at a market or festival)

Jums kafejnīcas stends. Un Muris.

pieskatīt

look after

Kādam viņš jāpieskata. Viņam ļoti patīk
skatuve.

skatuve

stage

Kādam viņš jāpieskata. Viņam ļoti patīk
skatuve.

pagājušajā gadā

last year

Pagājušajā gadā viņš gulēja uz bungām!

bungas

drum

Pagājušajā gadā viņš gulēja uz bungām!

noderīgs

useful, good for you

VOCABULARY & COMMUNICATION**W1) WHAT DOES IT MEAN?**

What does it mean?

1 izņemot

- ☐ A opposite
- ☐ B except
- ☐ C dance

2 noderīgs

- ☐ A how
- ☐ B useful, good for you
- ☐ C lose

3 dejot

- ☐ A bank
- ☐ B dance
- ☐ C swim

4 pieskatīt

- ☐ A look after
- ☐ B today
- ☐ C well / fine

5 pagājušajā gadā

- ☐ A grandfather
- ☐ B upstairs
- ☐ C last year

6 palīgs

- ☐ A lamp
- ☐ B come (on foot)
- ☐ C helper

W2) COMPLETE THE CONVERSATION

Fill the gaps with the words from the box.

Jo Ienāciet Man Vecmāmiņai

_____ jaunajai kaimiņienei jāguļ.

Meaning: Because the new neighbour has to sleep.

Ienāciet Man Vecmāmiņai Jo

_____! Nākamsestdien ir pilsētas svētki. Svētkiem vajag
palīgus.

Meaning: Come in! Next Saturday is the town festival, and the festival needs helpers.

Jo lenāciet Vecmāmiņai Man

_____ ir saraksts.

Meaning: I have a list.

Man Vecmāmiņai Jo lenāciet

_____ vienmēr ir saraksts. Tāpat kā Tomam!

Meaning: Grandma always has a list. Like Toms!

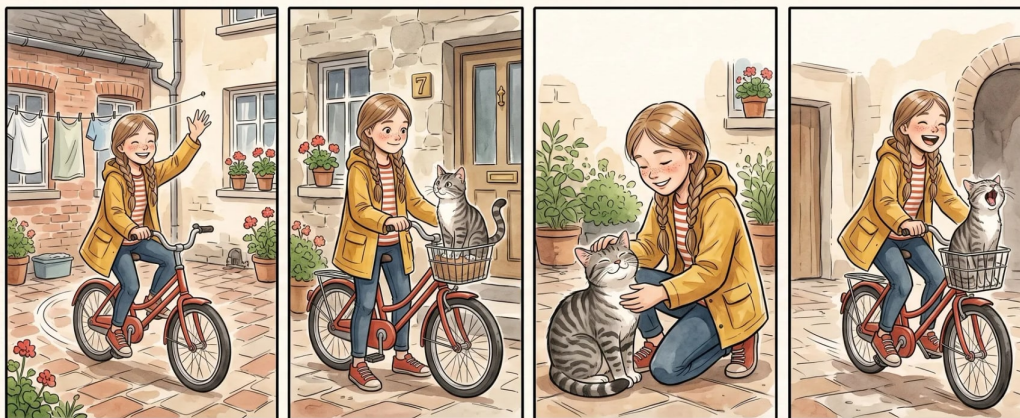
lenāciet Vai Man Jo

_____ jūs protat gatavot ēst?

Meaning: Can you cook?

W3) LOOK! I CAN RIDE A BIKE!

Fill the speech bubbles.

dzied grozā velosipēdu prot

Elīna: Skaties! Es protu braukt ar _____!

Lena: Malace! Muris arī _____?

Elīna: Nē. Bet viņš var sēdēt _____.

Elīna: Viņš arī _____!

Meaning: 1. Look! I can ride a bike!

2. Well done! And can Muris?

3. No, he can't. But he can sit in the basket.

4. And he sings!

W4) CONNECT THE MESSAGES AND MEANINGS

Match the pairs.

① Ienāciet!
Nākamsestdien ir
pilsētas svētki.
Svētkiem vajag
palīgus.	Ⓐ Come in! Next Saturday is the
town festival, and the festival
needs helpers.
② Vai jūs protat
gatavot ēst?	Ⓑ Can you cook?
③ Vecmāmiņai
vienmēr ir saraksts.
Tāpat kā Tomam!	Ⓒ Grandma always has a list. Like
Toms!
④ Man ir saraksts.	Ⓓ I have a list.
⑤ Mazliet. Zupu un
olas.	Ⓔ A little. Soup and eggs.

SCENE 34 • GRAMMAR

Protu, neprotu; jāgu!

Skills and rules

6 Exercises · Duration: 20 min.

The weather and what to wear

Latvian

Read & listen online

Skills and rules

Varēt expresses ability or opportunity: **varu, vari, var, varam, varat, var**. Follow it with the infinitive: **varu nākt**. **Prast** expresses a skill: **protu, proti, prot, protam, protat, prot**.

Negative forms are **nevaru, nevari, nevar, nevaram, nevarat, nevar**. For a question, put **vai** at the beginning: **Vai varu ienākt?** This is a permission request.

Drīkstēt means be allowed: **driktu, drikti, drikt, driktam, driktat, drikt**. Its early permission formula **Vai driktu ienākt?** has already been learned whole. **Es esmu drošs/droša** means I am sure; the learner's gender changes the describing word.

The skill paradigm is **protu, proti, prot, protam, protat, prot**. For an obligation with sleep use **man jāgu!**. For must not, **man nedrīkst** plus infinitive is a clear beginner phrase. **Nevajag** means there is no need, which differs from a prohibition.

Form	Example	Meaning
protu	Es protu dziedāt.	I can sing as a skill.
proti	Tu proti dziedāt.	You can sing, familiar.
prot	Viņš prot dziedāt.	He can sing.
protam	Mēs protam dziedāt.	We can sing.

Form	Example	Meaning
protat	Jūs protat dziedāt.	You can sing, polite.
prot	Viņi prot dziedāt.	They can sing.
noguris nogurusi	Es esmu noguris. Es esmu nogurusi.	I am tired.
noguris nogurusi	Jūs esat noguris. Jūs esat nogurusi.	You are tired, polite.

Es protu dziedāt.

I can sing as a skill.

Tu proti dziedāt.

You can sing, familiar.

Viņš prot dziedāt.

He can sing.

Mēs protam dziedāt.

We can sing.

Jūs protat dziedāt.

You can sing, polite.

Viņi prot dziedāt.

They can sing.

Es esmu nogurusi (**noguris**).

I am tired.

Jūs esat nogurusi (**noguris**).

You are tired, polite.

GRAMMAR**G1) NOTICE THE USEFUL PATTERN**

Underline the form practised in this unit.

- 1 Es protu dziedāt.

Meaning: I can sing as a skill.

- 2 Tu proti dziedāt.

Meaning: You can sing, familiar.

- 3 Viņš prot dziedāt.

Meaning: He can sing.

- 4 Mēs protam dziedāt.

Meaning: We can sing.

G2) CHOOSE THE FORM

Use the English meaning and the pattern in this unit.

1 Es _____ dziedāt.

- ☐ A proti
- ☐ B protam
- ☐ C protu

Meaning: I can sing as a skill.

2 Tu _____ dziedāt.

- ☐ A protu
- ☐ B protat
- ☐ C proti

Meaning: You can sing, familiar.

3 Viņš _____ dziedāt.

- ☐ A protu
- ☐ B protam
- ☐ C prot

Meaning: He can sing.

4 Mēs _____ dziedāt.

- ☐ A protam
- ☐ B prot
- ☐ C protat

Meaning: We can sing.

5 Jūs _____ dziedāt.

- ☐ A protu
- ☐ B protat
- ☐ C protam

Meaning: You can sing, polite.

6 Viņi _____ dziedāt.

- ☐ A protam
- ☐ B protu
- ☐ C prot

Meaning: They can sing.

7 Es esmu _____.

- ☐ A nogurušas
- ☐ B noguruši
- ☐ C nogurusi

Meaning: I am tired.

8 Jūs esat _____.

- ☐ A nogurušas
- ☐ B nogurusi
- ☐ C noguruši

Meaning: You are tired, polite.

G3) COMPLETE THE MESSAGES

Fill the gaps with the words from the box.

prot protu

Viņš _____ dziedāt.

Meaning: He can sing.

protam protat

Mēs _____ dziedāt.

Meaning: We can sing.

protat protu

Jūs _____ dziedāt.

Meaning: You can sing, polite.

prot protu

Viņi _____ dziedāt.

Meaning: They can sing.

nogurusi noguruši

Es esmu _____.

Meaning: I am tired.

nogurusi noguruši

Jūs esat _____.

Meaning: You are tired, polite.

G4) BUILD A SENTENCE

Put the words in order.

1 Es protu dziedāt.

Meaning: I can sing as a skill.

2 dziedāt. proti Tu

Meaning: You can sing, familiar.

3 Viņš dziedāt. prot

Meaning: He can sing.

4 Mēs dziedāt. protam

Meaning: We can sing.

5 protat Jūs dziedāt.

Meaning: You can sing, polite.

- 6 dziedāt. Viņi prot

Meaning: They can sing.

G5) WHAT WOULD YOU SAY?

Choose the right words for the situation.

1 I can sing as a skill. You say:

- ☐ A Es protu dziedāt.
- ☐ B Es proti dziedāt.

2 You can sing, familiar. You say:

- ☐ A Tu proti dziedāt.
- ☐ B Tu protu dziedāt.

3 He can sing. You say:

- ☐ A Viņš protu dziedāt.
- ☐ B Viņš prot dziedāt.

4 We can sing. You say:

- (A) Mēs protat dziedāt.
- (B) Mēs protam dziedāt.

G6) CONNECT MESSAGES AND MEANINGS

Match the pairs.

(1) Es protu dziedāt.	(A) I can sing as a skill.
(2) Jūs esat nogurusi.	(B) You can sing, polite.
(3) Tu proti dziedāt.	(C) They can sing.
(4) Jūs protat dziedāt.	(D) You are tired, polite.
(5) Viņš prot dziedāt.	(E) We can sing.
(6) Viņi prot dziedāt.	(F) I am tired.
(7) Es esmu nogurusi.	(G) He can sing.
(8) Mēs protam dziedāt.	(H) You can sing, familiar.